

Letno poročilo RSK za UM; 2023

RSK za UM se je v letu 2023 sestel petkrat, vse seje so potekale preko ZOOM.

Potrebno je opozoriti, da je trend razvoj in upravljanja sistema NMP ter trend razvoja stroke UM pretežno **negativen**.

Pregled najpomembnejših razprav in sklepov po sklopih

[1. sklop: Reforma NMP](#)

1

[2. sklop: Razpisovanje specializacij UM](#)

2

[3. sklop: Minimalne strokovne zahteve za delo na deloviščih NMP](#)

2

[4. sklop: Odziv UC in SUC ob povečanem številu bolnikov \(izven "masovnih nesreč"\)](#)

2

[5. sklop: Podpora SZPHO](#)

3

[6. sklop: Pomembni sklepi iz prejšnjega leta](#)

3

1. sklop: Reforma NMP

Konec leta 2022 in v začetku leta 2023 se je sestajala širša skupina strokovnjakov iz strok DM in UM, z namenom ponovnega poskusa reforme sistema NMP, ki jo je sprožil prejšnji minister, Dr. D. Bešič Loredan.

Spomladi 2023 je bil dokument predloga *Reforme NMP 2023* javno objavljen. Tudi zaradi odhoda ministra Bešič Loredana reforme ni bilo, stanje v sistemu NMP ostaja enako oz. se razmere samo še dodatno zaostrujejo.

RSK/UM je predlog Reforme potrdil, ključni sklepi RSK/UM ki se nanašajo na Reformo NMP se nahajajo spodaj:

Sklep RSK UM 1–3/2023:

RSK/UM v osnovi **podpira** usmeritve dokumenta "STROKOVNA IZHODIŠČA ZA PRENOVO SISTEMA NMP", objavljena na strani MZ v aprilu 2023.

Opozarja pa na določene podrobnosti, ki bodo **morale biti usklajene in izpeljane**, saj drugače Sistem NMP ne bo mogel obstati, še manj se razvijati;

- Potrebna je izdatna stimulacija za delo v EHP izven dežurstva. Le-ta mora biti najmanj višine tarife *Ambulante za neopredeljene*, saj je kadrovski primanjkljaj vseh profilov največji v tem obsegu delovnega časa in EHP za kadre neposredno "tekmuje" z dotično *Ambulanto* (oz. tarifo). Po želji in zmožnostih, se v EHP izven dežurstva lahko vključujejo tudi drugi profili zdravnikov, v skladu z minimalnimi določili (RSK/UM je mnenje o teh že podal).
- Strogo je potrebno izvajati princip obravnave akutno zbolelih (a ne kritičnih!) pacientov najprej pri IOZ oz. ustrezno organiziranem/določenem nadomestnem zdravniku.
- Predlagamo razmislek/diskurz o simbolični "participaciji", ki pa se nikakor ne sme zaračunavati ob stiku z bolnikom v Sistemu NMP.
- Kritično pomembno je zagotoviti kompetentne, regionalizirane time za opravljanje "nenujnih hišnih obiskov".

Sklep RSK UM 2-3/2023:

RSK/UM se je seznanil z zaskrbljujočim stanjem delovanja UC po državi. Še posebej skrb vzbujajoče je dejstvo, da nekateri EHP sploh ne obstajajo/ne delujejo, ter da dvema UC v prihajajočih mesecih, zaradi izselitve podenot, grozi popoln razpad! Potrebo je hitro in usklajeno ukrepanje MZ in JZZ, da UC v prihajajočih mesecih sploh obstanejo!

Sklep RSK UM 4-4/2023:

RSK/UM predlaga sledeče ukrepe, ki bi optimizirali delovanje Urgentnih centrov, predvsem pa raven oskrbe bolnikov dvignili na višjo raven;

- DSO naj imajo možnost (in ustrezno remuneracijo) za aplikacijo kisika, IV terapije, vključno z antibiotiki
- Odločevalce pozivamo, da podprejo pilotske projekte katerih namen je oskrba na Domu ali DSO, namesto v bolnišnici.
- Opozarjamo na nujnost servisa "nujnih hišnih obiskov", ki naj paciente, predvsem starejše, krhke, paliativne, na domu pregleda tekom istega dneva. Takšne mobilne ekipe potrebujejo ustrezna orodja za svoje klinično delo; osnovni monitoring vitalnih funkcij, PoCUS, PoC-LAB.

- RSK/UM poziva MZ in ostale pristojne institucije, da se opredeli do formuliranja "ciljev zdravljenja" pri krhkih, polimorbidnih bolnikih v UC; kje bi bilo najbolje, da se takšni cilji zdravljenja sprejmejo in ali je za to primeren konzilij zdravnikov (tudi v UC).

2. sklop: Razpisovanje specializacij UM

Število kandidatov za specializacijo UM je v zadnjih letih nevarno nizko; na posamezni razpis se prijavi le nekaj posameznikov. S takšno dinamiko **nikoli** ne bo možno zagotoviti potrebnih kadrovskih virov za optimalno delovanje sistema NMP.

Glede na povratne informacije je RSK/UM sprejel in DS za JRS pri MZ poslal zahtevo za primerno razpisovanje; JRS oktobra 2023, ki je bil razpisan po zahtevani metodologiji je prvič zabeležil večje število prijavljenih (14), kot je bilo razpisanih mest (12), kar potrjujejo pravilnost zahteve.

sklep RSK/UM 3-6/2023: RSK/UM poziva Odbor za specializacije pri MZ, da na jesenskem javnem razpisu specializacij (JRS) ter vseh naslednjih razpisih, za področje urgentne medicine specializantska mesta razpiše v skladu z dogovorom med deležniki iz leta 2018:

- a) vsaj 20 razpisnih mest na posameznem razpisu
- b) vsa mesta za nacionalni nivo
- c) vsa mesta za delodajalce v UC/bolnišnicah.

3. sklop: Minimalne strokovne zahteve za delo na deloviščih NMP

Zaradi nedelujočih enot EHP v UC ter zaradi nezmožnosti regulacije področja, se je RSK/UM opredelil do minimalnega nabora kompetenc oz. nivoja izobraževanja zdravnikov. Slednje natančno opisuje sklep:

Sklep RSK UM 1–4/2023:

RSK/UM ponovno podaja stališče glede delovišč zdravnika z osnovno licenco, profilov delujočih v izven-bolnišnični NMP ter v UC. Stališče je v skladu z [interpretacijo ZZS](#);

Za samostojno delo v EHP in DS je usposobljen zdravnik, ki izpolnjuje sledeče pogoje:

- Zdravnik z osnovno licenco **in** je najmanj dva meseca poln delovnik redno aktivno delal v EHP pod nadzorom mentorja **in** so njegovi izvidi vsakokrat potrjeni iz strani nadzornega zdravnika (specialista). Zdravnik z osnovno licenco mora vedno imeti možnost konzultacije s specialistom.
- Zdravnik s pričeto specializacijo ali zdravnik z veljavno licenco; če ta licenca ni DM/UM: uspešno opravljen kolokvij iz nujnih stanj v EHP/DS, potrjen iz strani Strokovnega direktorja JZZ. Specializanti morajo vedno imeti možnost konzultacije s specialistom.

Za samostojno delo v zunaj-bolnišnični NMP je usposobljen zdravnik, ki izpolnjuje sledeče pogoje:

Specialist ali specializant družinske ali urgentne medicine, ki ima pogoje za delo v zunaj-bolnišnični NMP, kakor jih narekuje Pravilnik o NMP (UL 81/15). Pred pričetkom samostojnega dela na terenu mora specializant opraviti ustrezen kolokvij, ki ga potrdi strokovni direktor JZZ.

Za samostojno delo v EzB je usposobljen zdravnik, ki izpolnjuje sledeče pogoje:

- specialist UM ali internističnih strok.
- specializant UM ali internističnih strok, ki ima opravljen ustrezen kolokvij.

Za samostojno delo v EzP je usposobljen zdravnik, ki izpolnjuje sledeče pogoje:

- specialist UM ali kirurških strok.
- specializant UM ali kirurških strok, ki ima opravljen ustrezen kolokvij.

Primarno delovišče zdravnikov UM je EzB in EzP.

Predstavnike MZ prosim, da preverijo, ali je dopis javno objavljen.

4. sklop: Odziv UC in SUC ob povečanem številu bolnikov (izven "masovnih nesreč")

Število obiskov v UC-ih po celotni državi se vztrajno povečuje. Vzroki so mnogoteri, vendar rezultirajo v enaki nevarnosti; da kapacitete posameznega UC ali SUC postanejo nezadostne za strm porast števila pacientov na posamezni dan. Večina bolnikov, ki se ob takšnem dogodku nahaja v UC, ni kritično obolelih. Tako nastaneje nedopustne okoliščine, kjer je UC/SUC funkcionalno zaprt za zares kritično bolne/poškodovane.

RSK/UM je v razpravi med člani ugotovil da so takšni dogodki vse bolj pogosti oz. postajajo stalnica. Zato je RSK/UM pozval MZ da poda ustrezne usmeritve:

Sklep RSK UM 2-4/2023:

RSK za urgentno medicino pozove ministrstvo (MZ), da čimprej izda ustrezne usmeritev, kako naj urgentni centri ob podobnih situacijah organizirajo svoje delo. Predlagamo, da se sestanek vseh deležnikov skliče še pred poletjem. V grobem predlagamo, da se v priporočilih oblikuje podoben protokol kakor za delovanje ob množičnih nesrečah.

5. sklop: Podpora SZPHO

SZPHO (Slovensko združenje za paliativno in hospic oskrbo) se je na RSK obrnil s prošnjo; Podpora in sklep spodaj:

Sklep RSK UM 1–5/2023:

RSK/UM podpira pobudo SZPHO, zapisano v dokumentu "Pobuda Slovenskega združenja paliativne in hospic oskrbe za podporo razvoju paliativne oskrbe v Sloveniji" poslana 7.jul. 2023.

Po mnenju RSK/UM, SZPHO pravilno ocenjuje (nezadovoljivo) stanje zagotavljanja paliativne oskrbe (P.O.) v državi.

Dodatno, člani RSK/UM opozarjajo:

- Dostopnost do paliativne oskrbe (P.O.) se zlagoma samo slabša in Sistem zagotavljanja P.O. ne deluje kot predviden.
- Delujoči v sistemu NMP opažamo veliko potrebo po P.O. predvsem med bolniki, ki obolevajo za ne-onkološkimi boleznimi (napredovale demence, srčno-žilne, pljučne bolezni, splošna krhkost). Zdi se, da je za te bolnike edini stik s P.O. samo ob obravnava v urgentnih centrih, kamor se pacienti zatečejo ob (številnih) poslabšanjih.
- Opažamo veliko mero nepoznavanja koncepta ter koristi P.O., ter predvsem nedovoljšnje dokumentiranje dogovorjenih ciljev zdravljenja in paliativnih načrtov, tako med zdravstvenimi delavci, kot bolniki in njihovimi svojci.
- Dvonojni sistem zagotavljanja P.O. trenutno ne deluje; osnovni, "primarni" nivo ni sposoben sistemskega nudenja P.O., še posebej ne na terenu, s hišnimi obiski. Tako večina obremenitev za oskrbo bolnikov, opredeljenih za P.O., pade na mobilne paliativne time (MPT), ki pa so maloštevilni in prekomerno obremenjeni. Potrebni so urgentni sistemski in strukturni ukrepi, za vzpodbujanje dejavnosti P.O. na primarnem nivoju; iz tega izhaja tudi predlog spodaj:
- Kritično pomembno je zagotoviti kompetentne, regionalizirane time za opravljanje "nenujnih hišnih obiskov". MPT naj prevzame specializiran nivo P.O.

6. sklop: Pomembni sklepi iz prejšnjega leta

Zaradi kritičnosti prosim, predstavnike MZ, da preverijo/ponovno pošljejo spodnja dva sklepa:

Sklep 3-5/2022: RSK za UM je sestavil nabor POCUS preiskav, ki naj se pošlje na ZZS za ovrednotenje za vključitev v cenik;

- UZ pljuč
- Usmerjen UZ srca vklj. s oceno spodnje votle vene
- UZ za identifikacijo proste tekočine v trebušni votlini (FAST)
- UZ za izmero premera trebušne aorte (AAA)
- UZ za identifikacijo proksimalne GVT nog (dvo-regijski kompresijski test)
- UZ za oceno zapore votlega sistema ledvice (hidronefroza) in orientacijski UZ mehurja
- Usmerjen UZ žolčnika
- Usmerjen UZ mehkih tkiv in skeleta (absces, celulitis, enostaven zlom)
- Uporaba UZ pri posegih (punkcije, kanulacije)

Predstavnike MZ prosim, da preverijo, ali je dopis bil poslan na ZZS.

Sklep RSK UM 2-6/2023:

RSK za UM vse ostale RSK kliničnih strok pozivamo, da revidirajo navodila oz. kriterije za napotitve, še posebej za napotovne stopnje nujnosti "nujno /"1" (napotovanje v UC oz. "urgentne ambulante" in zelo hitro/"4").

Sodelavce MZ prosim za izvedbo pošiljanja tega sporočila

Predstavnike MZ prosim da preverijo, ali je dopis bil poslan ostalim RSK.

Letno poročilo pripravil predsednik RSK za UM, as. dr. Gregor Prosen, dr.med., spec. urg. med, FEBEM

Pregledal in potrdil namestnik Predsednika, izr. prof. dr. Matej Strnad, dr.med., spec. urg. in druž. med,

